

Učiteljski Tovariš

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Koleginjam! — Učiteljski pravnik. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Duševna kultura na Kavkazu. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva. — Listnica upravištva.

Koleginjam.

Na občnem zboru „Jubilejskega podpornega in hranilnega društva učiteljic“, ki je bil dne 30. grudna 1899, se je sprejel predlog, da pristopi to naše društvo k „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“. In prav je tako! Saj se je „Zaveza“ vedno odločno potegovala tudi za pravice učiteljic; nji je bila vedno zvezda vodnica: enake dolžnosti, enake pravice! Zato bodi pa tudi naša sveta dolžnost, da podpiramo dično našo „Zavezo“ v vsem njenem delovanju in stremljenju, da podpiramo posebno njena glasila „Učiteljski tovariš“, „Popotnik“ in „Zvonček“. In prav glede podpore „Zavezinih“ glasil se stori od naše strani premalo. Zadnji čas je, da se zdramimo in hodimo povsod in vselej z našimi tovariši, ki se tako krepko in neustrašeno potegujejo za pravice nove šole in naprednega učiteljstva, z roko v roki; če tega ne storimo, potem izključujemo same sebe iz stanovskega življenja, in to bi bilo res žalostno izpričevalo ubožnosti za nas.

Predlog, ki se je sprejel na našem občnem zboru, da se nam učiteljicam ni treba umešavati v politiško življenje, se mi ne zdi času primeren, zakaj časi, ko se je učiteljstvo odtujevalo politiškem življenju in so stanovska vprašanja spala spanje pravičnega, so dandanes minuli. V tistih časih ni bilo nobeni učiteljici mar, da bi si naročila ta ali oni stanovski list, in kaj takega tudi nihče od nas tirjal ni. Vse, kar nas je zanimalo v učiteljskih listih, so bile edino le izpraznjene službe. Ali gibanje, v katero se je zaradi slabega gmotnega stanja zaživelo učiteljstvo, je tudi nas učiteljice potegnilo za sabo. Ali niso naši interesi isti? Duhovi so se zdramili, in boj za družabno stališče vséga učiteljstva se odločuje: ali podležemo in se posreči mračnjakom, potisniti nas nazaj v nečastno in ponižno stališče „dobrih časov“, ali pa pridemo zmagonosno na dan kot enakopravni in polnopravni udje človeške družbe. In v tem heroškem boju naj bi stale me učiteljice križemrok ob strani naših tovarišev? Me naj bi ne imele niti toliko stanovske samozavesti, da bi svojih borečih se tovarišev niti z naročevanjem „Zavezinih“ glasil ne podpirale? To bi ne bilo le nehvaležno, ampak še veliko bolj neprevidno od nas, če bi ne podpirale gmotno in duševno „Zavezinih“ glasil. Vsaka izmed nas izpolni svojo moralčno dolžnost in bodi naročnica glasila avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva „Učiteljskega Tovariša“ ali „Popotnika“ in „Zvončka“. Pokažimo, da tudi nam bije srce za učiteljski stan ter da hočemo ne le glede stanovskih pravic, ampak tudi glede stanovskih dolžnosti stati v isti vrsti z našimi moškimi tovariši!

Napredna koleginja.

Učiteljski pravnik.

Priobčuje „Pedagogičsko društvo“ v Krškem.

(Dalje.)

Učiteljske pravice v intelektualnem (duševnem, moralnem) obziru.

B.

Šolski voditelj in njegov šolski urad.

Kakor smo že poudarjali, imajo učitelji — no pa tudi drugi stanovi — malo pravic. Enako se tudi šolski voditelji z voditeljicami vred v tej zadevi ne morejo preveč pohvaliti. Več so vredne njih materijelne — četudi so te tudi majhne — kakor njih moralno pravice.

O njih materijelnih pravicah hočemo še pozneje govoriti. Tukaj naj najprvo opravičimo naslov tega poglavja, po katerem bi kdo utegnil soditi, kakor da bi bil šolski voditelj predstojnik kakšnemu „šolskemu uradu“. Tega nismo hoteli s tem reči, in to tem manj, ker se mi ne ogrevamo za to, da bi bil šolski voditelj nekakšen „šolski uradnik“. Šolski voditelj naj bode v prvi vrsti le učitelj in odgojitelj, učitelj in odgojitelj mladih, pa kolikor mu čas dopušča, tudi učitelj in odgojitelj starih. Hvalimo sicer ministrski ukaz z dne 19. vel. srpana 1875, po katerem naj imajo učitelji svojo sobo (konferenčno), kjer se shajajo, in šolski voditelj svojo pisarnico; toda še bolj se strinjamo z ministrskim ukazom z dne 12. svečna 1884, po katerem se prepoveduje, da bi bili šolski voditelji preveč preobloženi s pisarijami.

Šolski voditelj večrazrednic ima po § 12 drž. š. p. z dne 14. mal. travna 1869 pravico do naslova nadučitelj, šolske voditeljice na samostalnih dekliških šolah imajo po § 14. istega zakona pravico do naslova „nadučiteljica“.

Kdor je že nadučitelj, ostane to, ako se tudi šola razširi (m. odlok od 28. sušca 1872). Seveda se službenemu premeščanju nobeden upirati ne more. Kadar se enorazrednica razširi, se razpiše tudi obenem nadučiteljska služba, ki se običajno podeli bivšemu voditelju enorazrednice.